

S. MAGINO M. DI TARRAGONA -25 AGOSTO-

Josep Mas Segura

A *ebay*, aquesta pàgina d'internet destinada a la venda de productes, hi vaig trobar aquestes estampes: *S. Magino M. di Tarragona -25 agosto-* i *S. Mariano eremita di evaux -19 agosto -*.

La imatge de sant Magí és prou coneguda, actualment a la capella del Portal del Carro de Tarragona, és utilitzada en diferents objectes de record.¹

Aquestes estampes formen part d'una col·lecció impresa amb les mateixes característiques. La imatge ocupa la part central dins d'un oval amb una sanefa platejada, envoltat d'una orla floral. Al darrera hi ha una breu ressenya del Sant i una pregària. (*Imatge 1 i 2*).

¹ La imatge s'explica a l'article de Sofia MATA DE LA CRUZ, publicat en aquest mateix quadern, *L'antic patrimoni artístic moble del Santuari de Sant Magí de la Brufaganya: Retaules, Escultures, Pintures, Argenteria i Altres*. Inspirant-se amb aquest quadre, l'artista Alexandre Aixendri, l'any 2004, va pintar un gran quadre per tal de ser col·locat en el lloc on robaren la imatge de Sant Magí de la Brufaganya.

Provablement, la informació de la ressenya de l'estampa de sant Magí, hagi sortit de *Bibliotheca Sanctorum*. Istituto Giovanni XXIII. Roma 1967. (*Imatge 3*).

El que destaca d'aquesta estampa és la data de celebració el 25 d'agost, per nosaltres la data de celebració és el dia 19, però no sempre ha estat així.

A les diferents hagiografies de Sant Magí, els autors donen diferents dades.

La hagiografia més antiga que es coneix, fou escrita l'any 1529, per Joan de Sessé, canonge de la Seu de Tarragona a instància del seu amic el cavaller Bernat de Casaldós, doctor en Arts i en Medicina.

“... He tardat en complàurer á v.m. més que no pensava; y no per oblit ni per descuit, sinó perquè no trobava testimonis prou autèntichs per saber la veritat ...” (*Història del Santuari de Sant Magí*, JOAN SEGURA, Barcelona, 1887. Pàg. 19).

Altres hagiografies: “... Beuter 1546, Vasco 1551, Garibay 1566, Lluís Pons d'Icart 1569, Flos Sanctorum 1575, Morales 1583, Marianna 1592 i Marietta

1596...Vida de sant Magí, Fr. Reginald Poch, 1630. ...Pare Domenech, Los Santos de Cataluña, 1596. ...P. Callàs va escriure altra vida de Sant Magí en 1686. ... Tots es basen en l'escrit del canonge Joan Sessé". (*Història compendiada del Santuari de Sant Magí*. SANS CAPDEVILA, Tarragona, Agost 1924, *Apèndix I, Pàg. VII*).

Les dades dels diferents llibres que he pogut consultar varien coses: nom, emperador, lloc, data del martiri...

-*Libro de las grandezas y cosas memorables de la metropolitana insigne i famosa ciudad de Tarragona*. LLUIS PONS DE ICART. 1572.²

Nom: Magí.

Emperador: Maximiniano.

Lloc: Bufagranyas.

-*Flos Sanctorum*. ALFONSO VILLEGAS. 1583.³

Nom: Maginus.

Tres germans.

Emperador: Maximiano.

Data martiri: 19 d'agost de 360.

-*España Sagrada*. Tomo XXV. "Contiene las memorias eclesiásticas antiguas de la Santa Iglesia de Tarragona". ENRIQUE FLOREZ. Madrid.1859.

Reuneix les explicacions d'altres

autors, Beuter, Morales, Pons d'Icart, Domenech i Pujades, etc.

Nom: Máximo, Magín o Magí

Data martiri: 25 d'agost. (No diu l'any).

-*Historia eclesiastica de todos los santos de España*. JUAN DE MARIETA. 1596.⁴

Recull diferents versions.

Nom: Máximo, Maxí.

Emperador: Julio Máximo.

Data martiri: 25 d'agost. [(No diu l'any).

-*Primera parte de la Corónica general de toda España y especialmente del reyno de Valencia*, ATON BEUTER. 1604.

Nom: Magín.

Lloc: Buffraganios.

-*Historia de la vida y milagros del glorioso martyr S. Magin*. Fr. REGINALD POC, doctor en Theologia de la Orden de Predicadores. Barcelona. 1630.

Nom: Magín

Lloc: Brufagaña

Emperador: Diocleciano

Pretor: Daciano

Data Martiri: 19 d'agost del 360.

-*Novenario al ínclito martyr hermitaño San Magín*, PEDRO MARTYR ANGLÉS, Barcel. Por Bernardo Pla Impresor. Sense data.

Nom: Magín.

Data martiri: 19 d'agost, 360.

² Vegi's l'article publicat per JOSEP M LLOBET I PORTELLA a *Quaderns Barri de Sant Magí*, Núm. 31 (2021), *Textos sobre Santa Magí (III) Libro de las grandezas y cosas memorables de la metropolitana, insigne y famosa Ciudad de Tarragona, de Lluís Pons d'Icart*, pp. 19-21.

³ Vegi's l'article publicat per JOSEP M LLOBET I PORTELLA a *Quaderns Barri de Sant Magí*, Núm. 27 (2017), *La vida de Sant Magí segons el Flos Sanctorum Nuevo d'Alonso de Villegas*. pp 53-60.

⁴ Vegi's l'article publicat per JOSEP M LLOBET I PORTELLA a *Quaderns Barri de Sant Magí*, Núm. 32 (2022), *Textos sobre Santa Magí (IV) Informació a la Historia eclesiástica de todos los Santos de España, de Juan de Marieta*. pp. 28-30.

-Resumen de la vida del milagrero catalan el glorioso mártir y hermitaño San Magín, Conforme a la historia del Santo que hizo Fr. Reginaldo Poch. Igualada. Inprenta y librería de Joaquín Jover [1843-1864].

Nom: Magín.

Data martiri: 19 d'agost, 360.

-Novena dedicada al gloriós Sant Matgí. Estampa d'en Guasp. Ciutat de Mallorca. 1931.

Nom: Matgí.

Data martiri: 19 d'agost, 360.

-Resumen de la vida del milagrero catalan el glorioso mártir y hermitaño San Magín, Conforme a la historia del Santo que hizo Fr. Reginaldo Poch. Tarragona. Inprenta de A. Puigrubí y Canals. Sense data.

Nom: Magín.

Data martiri: 19 d'agost, 306.

-Resumen de la vida del milagrero catalan el glorioso mártir y hermitaño San Magín, Conforme a la historia del Santo que hizo Fr. Reginaldo Poch. Por la companyia de Jordi Roca y Gaspar. Sense data.

Nom: Magín.

Data martiri: 19 d'agost, 360.

Etc.

Només en una de les novenes que he consultat, on s'explica la vida del Sant, dona com a data del martiri el 19 d'agost del 306, a la resta de les consultades la data del martiri és el 19 d'agost del 360.

A les diferents versions que he consultat de les *Cobles en les quals se declara la vida i martiri del gloriós sant Magí*, la data del martiri és el 19 d'agost del 360.

Història de Catalunya de NORBERT FONT I SAGUÉ⁵, Tercera edició, Barcelona, Impremta de Francesc Altés, 1921. En aquest llibre, a la pàgina 29, hi diu: "22. Màrtirs catalans. ... En la primera [persecució], decretada per Maximí, fou martiritzat l'ermità de la Brufaganya, sant Magí (235); ...". A la Quarta edició d'aquest llibre, de l'any 1933, l'any del martiri és el (245).

Sembla que queda clar que en una de les persecucions romanes als cristians fou martiritzat i degollat. Però en quina, segons uns autors l'emperador romà era Màximo, d'altres, Júlio Màximo, Maximí, Maximiano o Maximiniano...

Els autors que ho citen, diuen que el Pretor de Tarragona era Dacià.

Tampoc queda clar si era ell sol que va fer vida eremítica a la Brufaganya, o bé ho va fer en companyia dels seus germans. Alguna hagiografia diu que eren tres germans. Per uns venien de Tarragona i per altres de Borgonya.

L'any del martiri era l'any 235, 245, 306 o 360?

La data del martiri és el 25 d'agost o 19 d'agost?

He consultat a Internet sobre les persecucions romanes a cristians hi he trobat el següents resultats [Consulta Wikipèdia, 03/2023]:

⁵ Norbert Font i Sagué (Barcelona, 17 de setembre de 1873 - 19 d'abril de 1910), fou un geòleg, espeleòleg, naturalista, geògraf, sacerdot i escriptor, que introduí l'espeleologia a Catalunya. [Consulta Wikipèdia: 03/ 2023].

Persecució de Neró, 64-68.
 Persecució de Domicià, 81-96.
 Persecució de Trajà, 109-111.
 Persecució de Marc Aureli, 161-180.
 Persecució de Septimi Sever, 202-210.
 Persecució de Maximí, 235.
 Persecució de Deci, 250-251.
 Persecució de Valerià, 256-259.
 Persecució de Dioclecià, 303-313.
 Persecució de Julià, 361-363.

Sembla que la persecució en la que fou martiritzat podria ser la de Maximí, la de Dioclecià o la de Julià.

He consultat també a Internet i a la Gran Enciclopèdia Catalana sobre el Pretor Dacià. Tal com podeu veure la seva existència real no és segura...

“Publi Dacià (segle III dC) va ser el prefecte romà (praeses) d’Hispania i governador de la Bètica en temps de l’emperador Dioclecià. La seva existència real no és segura. Es creu que s’establí a Saragossa; recorregué les ciutats del litoral de Catalunya i també es presentà a la Gàl·lia cis i transalpina i el nord d’Àfrica. Va ser introduït a diverses passions llegendàries com les dels màrtirs Sant Cugat, Eulàlia i Sever de Barcelona, dels divuit màrtirs de Saragossa, dels sants Just i Pastor d’Alcalá de Henares, de Leocàdia de Toledo, de Vicenç, Sabina i Cristeta d’Àvila i d’Eulàlia de Mèrida. Pel que fa a la Bètica martiritzà a Bonós i Maximià sants patrons d’Arjona (Jaén), on se celebra la festa de la crema de Dacià amb un ninot que representa aquest prefecte”. [Consulta Wikipèdia, 03/2023].

“Dacià. Personatge romà llegendari que hauria estat praeses d’Hispania pels

volts de l’any 300.

Enviat per Dioclecià i Maximià per tal de perseguir els cristians, segons la llegenda, s’establí a Saragossa; recorregué les ciutats de la costa catalana i féu incursions a l’interior de la península Ibèrica, a les Gàl·lies i a Àfrica. Apareix per primera vegada en la passió de sant Vicenç de Saragossa-València (s IV), i fou introduït successivament a d’altres passions llegendàries, com les dels màrtirs Cugat, Eulàlia i Sever de Barcelona, de Feliu de Girona i de Vicenç de Cotlliure, dels divuit màrtirs de Saragossa, de Just i Pastor d’Alcalá, de Leocàdia de Toledo, de Vicenç, Sabina i Cristeta d’Àvila i d’Eulàlia de Mèrida”. [Consulta *Enciclopèdia.cat*, 03/2023].

Al *Martyrologium Romanum* de MDCLXXIV (1674), hi trobem com a data de celebració el dia 25 *Augusti*. (*Imatge 4 i 5*).

Al *Quaderns Barri de Sant Magí*, Núm. 24, RAMON M. XUCLÀ COMAS, va publicar l’article *Cervera i el primer rès o pregària pròpia de Sant Magí Concedit l’any 1745*.

Al llibre *Història i tradició del copatró de Tarragona Sant Magí. Estudi històric, popular, devocional i costumista dedicat al sant*. JORDI MORANT I CLANXET. Confraria de Sant Magí. Tarragona. 1997. A l’apartat 5. *La festa eclesial de Sant Magí*, Pàg. 20 i 21. Hi trobem: “... El dia de Sant Magí constava en el Missal Romà el 25 d’agost, i el cert és que sempre s’ha celebrat el dia 19”. “... Al segle XVII, la festivitat de sant Magí es celebrava el 19 d’agost, i al segle XVIII, coincidí amb una de les sessions del Concili Provincial de

la Tarraconense, que se celebrà el 1745 presidit per l'arquebisbe Pere de Copons, qui assenyala com a dia festiu aquell 19 d'agost". "... Antigament, l'ofici de sant Magí era el comú d'un màrtir. El Dr. Josep Caixal i Estradé (1813-1879), canonge de Tarragona, nascut al Vilosell, a les Garrigues, i bisbe de la Seu d'Urgell, escrigué la missa i l'oració de sant Magí quan era presoner al castell de Santa Bàrbara d'Alacant. Els quals foren aprovats per la Sagrada Congregació de Ritus, el 19 de setembre de 1879. El rescripte fixava la festa de sant Magí el 18 d'agost, i en cas d'impediment, celebrar-la el dia 25. El Dr. Bonet i Zanuy, prelat de l'època, considerà que calia rectificar la data, i en un viatge a Roma, l'arquebisbe justificà que la diada

tradicional del sant era el 19 d'agost, i la Sagrada Congregació de Ritus va admetre la rectificació". (*Imatge 6*).

Tot i això en alguns calendaris que incorporen el santoral hi podem trobar la celebració de l'onomàstica el dia 19 i el dia 25 d'agost.

El que sí que queda clar és que tot és molt confós: nom, dates, etc. Però, alguna cosa hi deuria passar, o hi havia a l'entorn del Santuari de la Brufaganya, que gairebé dos mil anys després ens continuï reunint... No podem o no sabem esbrinar-ne el motiu, però generació rere generació, ens hi sentim cridats. És la cristianització d'un espai?

Imatge 1 i 2.

Traducció amb el traductor de Google:

“S. MAGÍ, màrtir de Tarragona. 25 d'agost

Desconegut als antics martirologis, Magí és recordat pels hagiògrafs catalans del segle XVI, segons els quals va ser un ermità que va viure al segle III a les muntanyes de la Brufaganya, a uns trenta quilòmetres de Tarragona i va morir màrtir en una de les persecucions

d'aquella època. En el segle XVI el sant era molt venerat a Espanya i els esmentats hagiògrafs narren diversos miracles que se li atribueixen.

ORACIÓ

Senyor fes per la intercessió dels teus sants, que la humanitat torni a la pràctica de la Fe cristiana per a una nova evangelització d'aquest tercer mil·lenni per a lloança i glòria del teu nom i el triomf de l'Església. Amén”.

BIBL.: *Acta SS. Meriti*, II, Venezia 1735, pp. 662-66; D. Pulinari, *Cronache dei Frati Minori della Toscana, secondo l'Autografo di Opuscoli*, ed. Mencherini, Arezzo 1913, pp. 170, 204, 278-81; Wadding, *Annales*, XV, p. 375; *Historia chronologica Provinciae Etrusco-Montivisinae ab an. MDXLI ad MDCLXXX a F. Antonio Toprocchi de Terrina in decades XIV distributa...*, Firenze 1935, pp. 206-11; *Martyr. Franc.*, pp. 193 sgg. (bibl.).

Mariano da Alatri

MAGINA, santa, martire: v. CLAUDIO, CRISPINO, MAGINA, GIOVANNI e STEFANO, ss., mm.

MAGINO (sp. *Magin, Magi, Máximo*), santo, martire di TARRAGONA. Ignoto ai martirologi antichi, M. è ricordato dagli agiografi catalani del sec. XVI, specialmente da Luis Pons de Icart e da Antonio Vicente Domenech, secondo i quali sarebbe stato un eremita vissuto nel sec. III sui monti di Brufagañas a ca. trenta Km. da Tarragona e morto martire in una delle persecuzioni del sec. III. Queste notizie furono riprese da Alfonso de Villegas (*Flos Sanctorum*, ed. 1583, p. 411) sulla fede del quale il Baronio introdusse M. nel *Martirologio Romano*, al 25 ag.: « Tarracone sancti Magini martyris ». Nel sec. XVI, il santo era assai venerato in

MAGINO di Tarragona. Immagine di M. Incisione, Barcellona, Archivio Storico (sec. XVIII).

Spagna e i citati agiografi narrano dei miracoli a lui attribuiti. Affidata a notizie così tardive e prive di fondamento la figura di M. resta enigmatica.

BIBL.: *Acta SS. Augusti*, V, Venezia 1754, pp. 118-19; Flores, XXV, pp. 170-80; *Comm. Martyr. Rom.*, p. 359, n. 7; *Vies des Saints*, VIII, p. 465.

Justo Fernández Alonso

ICOGNOGRAFIA. Attributo caratteristico del santo, raffigurato in genere con un mantello da pellegrino, la lunga barba bianca e il rosario nella mano sinistra, è il lungo bastone da pellegrino con il quale fece scaturire dal terreno l'acqua onde dissetare i soldati che erano andati a catturarlo sulla Sierra di Brufagañas. Un altro attributo è la falce che fu strumento del suo martirio; con questa è rappresentato in una xilografia del sec. XV conservata nella Kunstsammlung di Basilea, mentre in un'incisione più recente, dell'Archivio Storico della città di Barcellona, è figurata in secondo piano la scena del martirio che ha per strumento una comune spada.

BIBL.: Braun, col. 484; J. Ferrando-Roig, *Iconografía de los santos*, Barcellona 1950, p. 180; Réau, III, p. 860.

Angelo Maria Raggi

MAGISTRIANO, DIYÁS, suo figlio, e XLIX COMPAGNI, monaci, santi, martiri. Il *Sinassario Alessandrino* di Michele, vescovo di Atrih e Maliq, commemora questi martiri al 26 tūbah (= 21 gen.). La lunga notizia che riferisce la loro storia si ricollega al ciclo di Ilaria, figlia dell'imperatore Zenone (v.) e a quello della patrizia Anastasia (v.), tutti esempi di « letteratura edificante » in cui la corte di Costantinopoli è posta in relazione, sempre in modo straordinario e fantastico, con gli anacoreti e i cenobiti del deserto egiziano di Scete. (Può essere interessante notare che lo stesso *Sinassario Alessandrino* commemora al medesimo 26 tūbah, proprio Anastasia).

L'imperatore Teodosio II (408-450), figlio di Arcadio, non aveva discendenza. Invia quindi un suo emissario presso i monaci di Scete chiedendo loro di pregare perché Dio esaudisca il suo desiderio. L'emissario torna con una missiva di un certo abba Isidoro (nome che ritorna spesso tra i monaci di Scete) nella quale si spiega come Dio non aveva dato discendenza all'imperatore per non esporre l'eventuale figlio al pericolo delle dottrine eretiche.

Questo particolare sembrerebbe collocare l'avvenimento nell'ambito delle oscillazioni dogmatiche degli imperatori bizantini in seguito al concilio di Calcedonia; ma poiché Teodosio II muore nel 450, si potrebbe trattare di un'allusione ai turbamenti seguiti al concilio di Efeso. Comunque, un simile accenno risulta sorprendente nel *Sinassario giacobita* e se ne deve pertanto ricercare l'origine in ambiente calcedoniano.

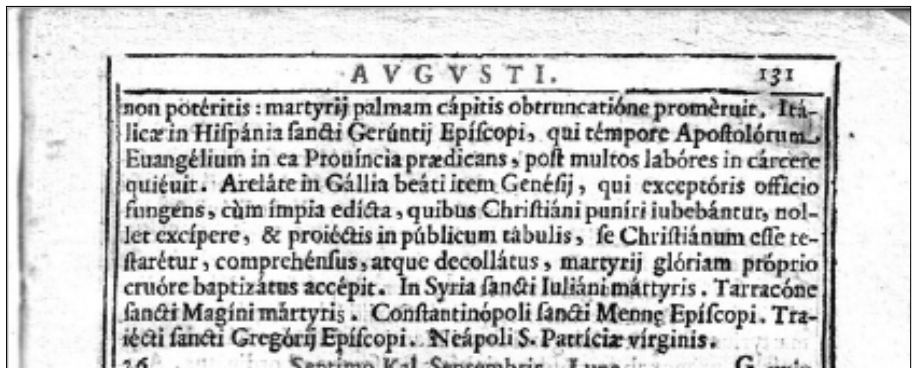
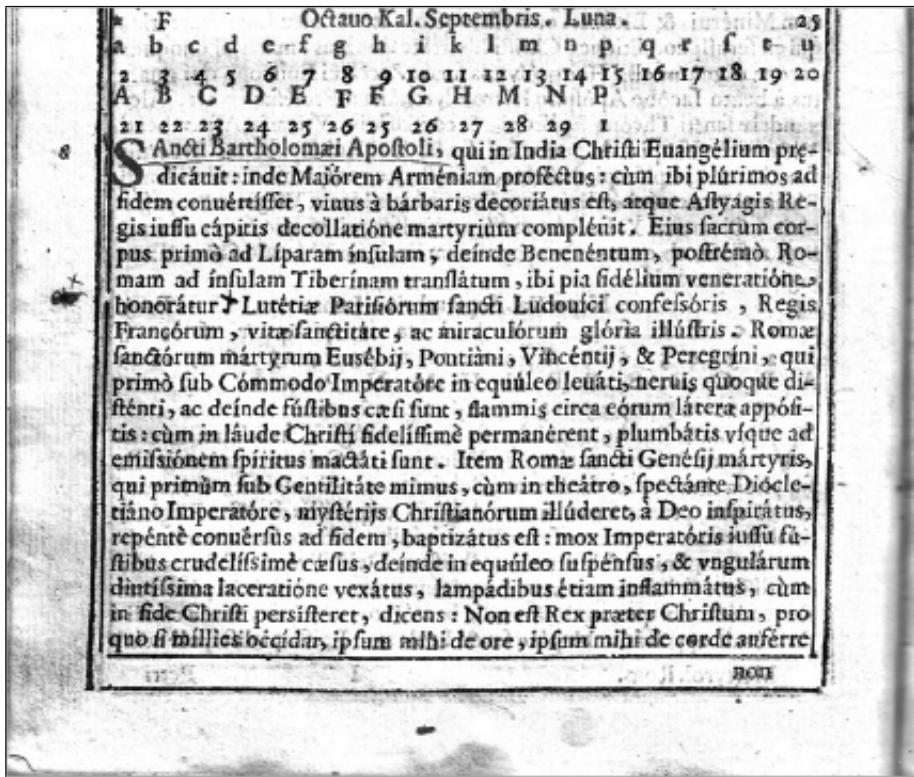
La narrazione prosegue affermando che, dopo

Magina mart. in Africa, supra cum Gludio. 3. dec.	Mancius martyr. in Lusit. 15. maj.	Marcellinus Episcopus conit. 9. Jan.
Maginus mart. in Tarracone 25. Augusti.	Madal mart. Roma, sub Aurelian: supra cum Basilde. 10. Jul.	Marcellinus martyr. Carthagine. 6. April.
Maglorius Episcopus in Britannia. 24. Oct.	Manea mart. in ponto, infra cum Marcellino. 27. Aug.	Marcellinus Episcopus Ebrudunen. & Vicentius. & Dominus eius loci. 20. April.
Magnericus Episcopus Treuirensis. 25. Jul.		

Mar-

Imatge 4.- Portada i index del llibre.

Imatge 5.- Retall de les pàgines 130 i 131.

MISSALE ROMANUM

EX DECRETO SACROSANCTI CONCILII TRIDENTINI RESTITUTUM
SS. PH. V. PONTIFICIS MAXIMI

JURIS EDITION

CLEMENTIS VIII, URBANI VIII. ET LEONIS XIII.

AUTORITATE RECOGNITUM

ACCURATISSIMA EDITIO JUXTA TYPICAM

MISSIS NOVISSIMIS AUCTA

MECHLINIÆ

H. DESSAIN

SUMMI PONTIFICIS, SS. CONGREG. RITUUM, ET DE PROPAGANDA FIDE NECNON
ARCHIEP. MECHLINIENSIS, TYPOGRAPHUS.

MCM I

Imatge 6.- Portada

DIE XIX. AUGUSTI.

IN FESTO

SANCTI MAGINI MARTYRIS

TARRACONENSIS.

Ex Decret. S. R. C. 28 Septembris 1876 et 1 Martii 1877 in Tarraconen et Urgellen.

Introitus. *Psalm. 54. 7. 8.*

Quis dabit mihi pennas colúmbæ, et volábo et requiéscam? Ecce elongávi fúgiens, et mansi in solitúdine. *Psalm. ibid. Exáudi, Deus, oratióne meam, et ne despéxeris deprecationem meam: inténde mihi, et exáudi me. ʒ. Glória Patri.*

Oratio.

DEUS, qui hunc diem beáti Magini Mártiris tui triúmpho consecrásti: exáudi preces pópuli tui, et præsta; ut qui ejus mérita venerámur, fidei constántiam imitémur. Per Dóminum nostrum.

Lectio Epístolæ Beáti Pauli Apóstoli ad Hebræos. Cap. 11. ʒ. 33.

FRATRES: Sancti per fidem vicérunt regna, operáti sunt justítiam, adépti sunt repromissiones, obturáverunt ora leónum, extinxérunt impetum ignis, effugérunt áciem gládii, convalúerunt de infirmitáte, fortes facti sunt in bello, castra verterunt exterórum: acceperunt mulieres de resurrectione mórtuos suos: álii autem disténti sunt, non suscipientes redemptionem, ut meliorem invenirent resurrectionem, álii vero ludibria et vérbera expérti, insuper et víncula, et cárceres; lapidáti sunt, secti sunt, tentáti sunt, in occisióne gládii mórtui sunt: circuiérunť in melótiis, in péllibus caprinis, egéntes, angustiáti, afflicti, quibus di-

MISSÆ PROP. URCELL.

gnus non erat mundus: in solitúdínibus errántes, in móntibus, et spelúncis, et in cavernis terræ. Et hi omnes testimonio fidei probáti invénti sunt in Christo Jesu Dómino nostro.

Graduale. *Psalm. 111. Beátus vir, qui timet Dóminum, in mandátis ejus cupit nimis. ʒ. Potens in terra erit semen ejus: generátió rectórum benedicétur.*

Allelúia, allelúia. ʒ. *Psalm. 20. Posuisti, Dómine, super caput Mártiris tui Magini coronam de lápide pretiósos. Allelúia.*

✠ Sequéntia sancti Evangélii secundum Matthæum. Cap. 16. ʒ. 24. 27.

In illo tempore: Dixit Jesus discipulis suis: Si quis vult post me venire, abneget semetípsum et tollat crucem suam et sequátur me. Qui enim volúerit ánimam suam salvam fácere, perdet eam. Qui autem perdiderit ánimam suam propter me, invéniet eam. Quid enim prodest hómini, si mundum univérsum lucrétur, ánimæ vero suæ detriméntum patiátur? Aut quam dabit homo commutationem pro ánimá sua? Filius enim hóminis ventúrus est in glória Patris sui cum ángelis suis: et tunc reddet unicuique secundum ópera ejus.

Offertorium. *Psalm. 63. Lætábitur justus in Dómino, et sperábit in eo: et laudabúntur omnes recti corde. Allelúia.*

Secreta.

Hanc oblatiōnem, omnipotens Deus, beāti Magini mērita tibi reddant accēptam : ut ipsius subsidiis adjūti, glōriæ ejus consōrtes efficiāmur. Per Dōminum.

Communio. Psalm. 8. Glōria et honōre coronāsti eum ; et consti-

tuisti eum super ōpera mānuum tuārum, Dōmine.

Postcommunio.

Sumpsimus, Dōmine æternæ vitæ sacramēta, tehumiliter deprecātes: ut beāto Magino Mārtyre tuo pro nobis deprecānte, vēniam nobis concilient et grātiam. Per Dōminum.

Quum hæc Missa dicenda in festo Sancti Magini Martyris omnino concordet cum originali a S. R. C. reviso et approbato, imprimi potest. — Tarracone 30 Maji 1877.

JACOBUS DACHS, Vic. Gen.